

Kadına Yönelik Fiziksel Şiddet: Acil Servis Başvurularının Değerlendirilmesi

Violence against women: analysis of emergency department presentations

Türkiye Acil Tıp Dergisi - *Turk J Emerg Med* 2007;7(4):163-166

Mustafa SERİNKEN,¹ Cem ŞENGÜL,² Özgür KARCIOĞLU,³ Kemalettin ACAR,⁴ İbrahim TÜRKÇÜER¹

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi,
¹Acil Tıp Anabilim Dalı,
²Psikiyatri Anabilim Dalı,
⁴Adli Tıp Anabilim Dalı,Denizli
³Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Acil Tıp Anabilim Dalı, İzmir

ÖZET

Giriş: Bu çalışmada acil servise başvuran fiziksel şiddete maruz kalan kadın olguların epidemiyolojik özellikleri araştırıldı ve önleme stratejileri için veri sağlanması amaçlandı.

Gereç ve Yöntem: 1 Ocak 2004 - 31 Aralık 2006 yılları arasındaki üç yıllık zaman diliminde acil servise başvuran ve hakkında adli rapor düzenlenen tüm erişkin kadın olgular geriye dönük olarak incelendi.

Bulgular: Çalışma kriterlerine uyan 182 olgu saptandı. Yaş ortalaması 31.7±12.2 bulundu. Olguların üçte birinde (%33.0, n=60), şiddeti uygulayan kişilerin eşler olduğu belirlendi. Altmış beş yaş ve üzeri gruptaki 16 olgunun en sık yabancı kişilerin şiddetine maruz kaldığı saptandı (%62.5, n=10). En sık görülen yaralanma mekanizmasının künt yaralanma olduğu bulundu (%70.9, n=129). Vücut bölgeleri içerisinde şiddetin sıklıkla baş ve üst ekstremitelere uygulandığı saptandı (sırasıyla %28.6, n=52; %22.5, n=41). On dört olgunun (%7.7) adli raporunda hayati tehlike kararına varıldığı belirlendi. Toplam dört olgunun (ateşli silahla yaralanan üç olgu ve bir bıçaklanma olgusunun) hayatını kaybettiği saptandı (%2.2).

Sonuç: Bölgemizde kadına yönelik fiziksel şiddet olguları sık görülmesine rağmen, bu olguların acil servislere başvuruları az sayıdadır. Ülkemizde yaralanma paternleri, yüksek riskli gruplar göz önünde tutularak koruyucu stratejiler geliştirilmelidir.

Anahtar sözcükler: Acil servis; kadın; şiddet.

SUMMARY

Objectives: The aim of this study was to investigate the epidemiological features of women exposed to physical force and provide data in order to develop preventing strategies.

Materials and Methods: The charts of female patients admitted to the emergency department who were composed a forensic report between 2004 and 2006 were evaluated retrospectively.

Results: A total of 182 female patients were found to be eligible for the study. The mean age of the study cases was 31.7±12.2. Partners proceeded violence in one third of patients (33%, n=60). 10 (62.5%) of 16 patients over 65 years old were attacked by unfamiliar. Blunt trauma was the most seen injury (70.9%, n=129). The most traumatized regions were head and upper extremities, respectively (28.6%, n=52; 22.5%, n=41; respectively). Fourteen cases (7.7%) were assigned to have potentially life threatening injuries and four (2.2%) dead (three of them were gunshot injuries and one was stabbing).

Conclusion: Although the violence against women is high in our region, emergency department presentations are low. Strategies for preventing violence should develop by analyzing injury patterns and women under risk.

Key words: Emergency department; woman; violence.

İletişim (Correspondence)

Dr. Mustafa SERİNKEN

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Acil Tıp Anabilim Dalı,
20070 Kinikli, Denizli, Turkey.

Tel: +90 - 258 - 211 85 85 / 2037

Faks (Fax): +90 - 258 - 213 49 22

e-posta (e-mail): mserinken@hotmail.com

Giriş

Kadına yönelik şiddet coğrafi sınır, ekonomik gelişmişlik ve eğitim düzeyine bakılmaksızın tüm dünyada ve kültürlerde son derece yaygın görülen bir olaydır. Gelişmiş ülkelerde yapılan çalışmalarda görüşülen kadınların üçte bir ile üçte ikisinin eşi tarafından dövüldüğü belirlenmiştir.^[1-3] Gelişmekte olan ülkelerde bu oranın daha da yüksek olduğu bildirilmektedir.^[4,5] Dünya Sağlık Örgütü kadınların eşleri ya da partnerleri tarafından şiddete uğrama oranını %10-69 arasında bildirmiştir.^[6] ABD’de acil servislere başvuran kadınların %11-30’unun eş ya da partner tarafından yaralandığı bildirilmiştir.^[7] Ülkemizde kadına yönelik fiziksel şiddet olgularının acil servis başvuruları ile ilgili veriler oldukça kısıtlıdır.

Bu çalışmada acil servise başvuran fiziksel şiddete maruz kalmış kadın olguların epidemiyolojik özellikleri araştırıldı ve önleme stratejileri için veri sağlanması amaçlandı.

Gereç ve Yöntem

1 Ocak 2004 - 31 Aralık 2006 yılları arasındaki üç yıllık zaman diliminde acil servise başvurmuş ve hakkında adli rapor düzenlenmiş 15 yaş ve üzeri kadın olgular geriye dönük olarak incelendi. Olguların adli raporları ve dosyalarından çalışma verilerine ulaşıldı. Yaralanmaya ilişkin veriler, klinik gidüş, eşlik eden sorunlar hasta dosyalarından elde edildi.

Çalışmadan elde edilen tüm veriler, “Statistical Package for Social Sciences for Windows 11” adlı standart programa kaydedildi ve değerlendirmeleri yapıldı. Sayısal değişkenler ortalama \pm SD, kategorik değişkenler sayı ve yüzde olarak özetlendi.

Bulgular

Çalışma süresince acil servise başvurmuş ve fiziksel şiddete uğradığı belirlenmiş 182 kadın olgu saptandı. Yaş ortalamasının 31.7 ± 12.2 (aralık: 15 ve 76) olduğu, olguların yarısının 26-45 yaş grubunda olduğu, %41.2’sinin (n=75) ev hanımı olduğu belirlendi. Sosyal güvenceleri incelendiğinde en büyük grubun emekli sandığına (ES) bağlı olduğu saptandı (%40.7, n=74) (Tablo 1).

Çalışmamızda yaşlı grupta (65 yaş ve üzeri) 16 olgu (%8.8) saptandı. Yaşlı olguların en sık yabancı kişilerin şiddetine maruz kaldığı belirlendi (%62.5, n=10). Yaşlı grupta, dört olguda şiddeti yapan kişinin hastanın çocuğu veya torunu (%25), bir olguda eşi, kalan bir olguda ise bakıcısı olduğu saptandı.

Tüm olguların üçte birinde (%33.0, n=60), şiddeti uygulayan kişilerin kadınların eşleri olduğu belirlendi. Olgularımız arasında önceden tanımadığı yabancı bir kişinin saldırısına uğ-

Tablo 1. Olguların demografik verileri ve uygulanan şiddetin özellikleri.

	Sayı	Yüzde
Yaş grupları		
15-25	68	37.4
26-45	92	50.5
46-65	9	4.9
>65	13	7.2
Meslek		
Ev hanımı	75	41.2
Çalışan	33	18.1
Öğrenci	30	16.5
Bilinmeyen (saptanamayan)	44	24.2
Sosyal güvence		
Emekli Sandığı	74	40.7
SSK	63	34.6
Bağ-Kur	32	17.6
Diğer	13	7.1
Şiddeti uygulayan kişi		
Eş	60	33.0
Yabancı kişi	32	17.6
Ağabey, baba, çocuk (kız, erkek)	20	11.0
Erkek arkadaş	16	8.8
Diğer akraba, bakıcı	5	2.7
Bilinmeyen (saptanamayan)	49	26.9
Şiddet uygulanan yer		
Ev içi	109	59.9
Ev dışı (sokak, iş yeri vb.)	37	20.3
Bilinmeyen (saptanamayan)	36	19.8
Toplam	182	100.0

radığını belirten kadın sayısı 32 idi (%17.6). Yüz dokuz olguda (%59.9) şiddetin evin içinde uygulandığı tespit edildi (Tablo 1). Ev dışında (sokak, iş yeri, eğlence mekanları vb.) şiddete uğradığı belirlenen 37 kadının (%20.3) 30’unda (%81.1) şiddet uygulayıcı yabancı kişilerdi.

Şiddet sonrası oluşan yaralanmaların, yaralanma tipine göre ve yaralanmanın olduğu vücut bölgesine göre sınıflaması yapıldı. En sık görülen yaralanma tipini, künt travma sonucu oluşan yaralanmalar oluşturdu (%70.9, n=129) (Tablo 2). Bu grup içerisindeki 19 olguda (%10.4) travma sonrası kırık geliştiği saptandı. Kırıkların %68.5’i (n=13) ekstremitede, %21’i (n=4) yüzde, %10.5’i (n=2) kostada olduğu saptandı. Olguların 47’sinde (%25.8) kesici-delici tip yaralanma ve bu olgular içerisindeki 14’ünde (%7.7) aynı zamanda künt travma da mevcuttu (Tablo 2). Kesici-delici tip yaralanması olan olguların 16’sında (%34.0) bıçaklanma olayının olduğu saptandı. Toplam dört olgudan (%2.2) ateşli silah yaralanması iki olguda (%1.1) sıcak su ile oluşmuş yanık tipi yaralanma mevcuttu (Tablo 2).

Tablo 2. Olguların yaralanma tipine ve yerine göre sınıflaması.

	Sayı	Yüzde
Yaralanma tipi		
Künt	129	70.9
Kesici-delici	33	18.1
Künt + kesici-delici	14	7.7
Ateşli silah	2	1.1
Künt + ateşli silah	2	1.1
Yanık	2	1.1
Yaralanma yeri		
Baş	52	28.6
Boyun	6	3.3
Gövde	11	6.0
Üst ekstremité	41	22.5
Alt ekstremité	14	7.7
Multipl lokalizasyonda yaralanma	58	31.9
Toplam	182	100.0

Yaralanma bölgelerine göre 58 olguda (%31.9) birden fazla bölgede yaralanma olduğu belirlendi. Vücut bölgeleri içerisinde şiddetin sıklıkla baş ve üst ekstremité bölgesine uygulandığı saptandı (sırasıyla %28.6, n=52; %22.5, n=41) (Tablo 2).

Tüm olgular içinde 14 olgunun (%7.7) adli raporunda hayati tehlike kararına varıldığı belirlendi. Bu olguların büyük bölümünde (%71.4, n=10) gövde ve boyun bölgesinden kesici-delici alet ve ateşli silahla yaralanma sonrası olduğu saptandı. Ateşli silahla yaralanması olan üç (%1.6) ve birden fazla bölgeden bıçaklanan bir olgunun (%0.6) ölümle sonuçlandığı saptandı.

Tartışma

Toplumumuzda kadınlara yönelik şiddet durumları sık görülmesine rağmen, bu olguların acil servislere başvuruları ve resmi kayıtlara geçme oranları nispeten düşüktür. Toplumumuzda özellikle aile içi şiddet kadınlar tarafından büyük oranda gizlenmektedir. Bu nedenle acil servislere başvuran olgular toplumumuzda buzdağının görünen kısmını oluşturmaktadır. Ülkemizde kadına yönelik şiddet ile ilgili maalesef az sayıda bilimsel çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların çoğu anket şeklinde yapılmış olup, yaralanma tipi ve şekli gibi konular hakkında bilgiler içermemektedir.^[4,8-10]

Hıdıroğlu ve arkadaşlarının^[11] İstanbul'da yaptıkları çalışmada, çalışmaya katılan kadınların %40.4'ü eşleri tarafından fiziksel şiddete maruz kaldıklarını belirtmiş, %76.7'si ise çocuklarına fiziksel şiddet uyguladıklarını ifade etmiştir. Bazı çalışmalarda fiziksel şiddete maruz kalan kadınların ruhsal

ve diğer sağlık sorunlarında bir artış olduğuna dikkat çekilmektedir.^[10,11] Tokdemir ve arkadaşlarının^[12] yaptığı çalışmada, eşi tarafından fiziksel şiddete uğramış kadınların %66'sının 25-45 yaş grubunda olduğu saptanmıştır. Çalışmamızda da bu yaş grupları arasında fiziksel şiddet olgularının daha fazla olduğu belirlenmiştir. Vahip ve arkadaşlarının^[10] yaptığı bir çalışmada, genç yaşın, alkol kullanan eş ve kaynana ile aynı evde yaşamanın eş şiddetine maruz kalma riskini anlamlı derecede artırdığı bulunmuştur. Sivas'ta yapılan bir çalışmada kadınların %40.7'sinin aile içi şiddete maruz kaldıklarını, bunların %91'inin eşi, %19.7'sinin eşinin yakınları tarafından kendilerine şiddet uygulandığını belirlemiştir.^[4] Adanada eşi tarafından fiziksel şiddet uygulanmış kadınlarda yapılan bir çalışmada, olguların %39'unun 20-30 yaş grubunda, %62.5'inin ilkökul mezunu, %64'ünün ev hanımı olduğu, %47.8'inin evliliğin ilk ayında şiddete maruz kaldığı ve %18.7'sinin de şiddet sonrası hayati tehlikeye maruz kaldıkları saptanmıştır.^[13]

Kadına fiziksel şiddet uygulayan kişilerin çoğunlukla, bilinmeyen, tanınmayan yabancılardan çok kadının bildiği, tanıdığı, güvendiği erkekler olduğu bildirilmiştir.^[14] Ülkemizde kadına yönelik şiddet eylemlerinin sıklıkla aile içinde gerçekleştiği ve şiddet eylemini gerçekleştiren kişinin de çoğu zaman eş olduğu bilinmektedir.^[6,11] Çalışma grubumuzda da eşlerin uyguladıkları fiziksel şiddet olguları tüm olguların üçte birini oluşturmuştur. Kadınlara yönelik şiddet olayları pek çok ülkede her ırk, sınıf, etnik ve kültürel grupta ortaya çıkabilmektedir. Ülkemiz de halen eş tarafından uygulanan şiddetin bir dereceye kadar doğal sayılması ve ataerkil aile yapısının bir sonucu olarak görülmesi sorunun temel nedenlerindedir.

İngilterede 65 yaş üstü yaşlıların %5'inden fazlasının ailesinden birisi ya da yakın akrabası tarafından sözel, %2'sinin fiziksel, %2'sinin de ekonomik olarak kötü muamele gördüğü saptanmıştır.^[15] Ülkemizde son yıllarda yaşlılara yönelik zarar verme amacıyla yapılan şiddet eylemlerinin ve bu eylemler sonucu ölüm oranlarının arttığı bildirilmiştir.^[16] Çalışmamızda 65 yaş ve üstü grubumuzda şiddete maruz kalma oranlarında hafif bir artış dikkati çekmektedir. Bu olguların sıklıkla hırsızlık-gasp amacı ile şiddete maruz kaldığı gözlenmiştir.

Bu çalışmada fiziksel şiddete maruz kaldığını belirten olgular ile acil hekimi tarafından şüphelenilip şiddete maruz kaldığı düşünülen adli olgular araştırılmıştır. Hasta tarafından gizlenen ve acil hekiminin de şüphe etmediği olguların atlanmış olması olasıdır. Çalışma grubunun sayı olarak sınırlı olması ve verilerin geriye dönük elde edilmesi çalışmanın kısıtlı yönleridir. Konu hakkında güçlü verilere ulaşmak için çok merkezli ve daha büyük çaplı araştırmalara ihtiyaç vardır.

Sonuç

Acil servise başvuruda bulunan olgular arasında yapılan bu çalışmada, kadınlara uygulanan şiddetin büyük oranda aile içi olduğunu ve eşler tarafından uygulandığı belirlenmiştir. Ayrıca yaşlıların tanımadıkları yabancı kişilerin şiddetine daha fazla maruz kaldığı saptanmıştır. Çalışma grubumuzda sıklıkla birden fazla bölgede yaralanma oluştuğu ve künt yaralanma tiplerine daha sık rastlandığı saptanmıştır.

Kaynaklar

1. Heisse L. Violence against women; the hidden burden. *World Health Statistics Quarterly* 1993;46:14-22.
2. Subaşı N, Akın A. Kadına yönelik şiddet; nedenleri ve sonuçları, toplumsal cinsiyet, sağlık ve kadın. Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Hacettepe Üniversitesi Yayınları; 2003.
3. Barrier PA. Domestic violence. *Mayo Clin Proc* 1998;73:271-4.
4. Güler N, Tel H, Tuncay FÖ. Kadının aile içinde yaşanan şiddete bakışı. *C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi* 2005;27: 51-6.
5. Shea CA, Mahoney M, Lacey JM. Breaking through the barriers to domestic violence intervention. *Am J Nurs* 1997;97:26-34.
6. Krug EG, Dahlberg LL, Mercy JA, et al. World report on violence and health. Geneva, World Health Organization; 2002.
7. Grisso JA, Schwarz DF, Hirschinger N, Sammel M, Brensinger C, Santanna J, et al. Violent injuries among women in an urban area. *N Engl J Med* 1999;341:1899-905.
8. Ayrancı Ü, Günay Y, Ünlüoğlu İ. Hamilelikte aile içi eş şiddeti: Birinci basamak sağlık kurumuna başvuran kadınlar arasında bir araştırma. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 2002;3:75-87.
9. Akyüz G, Kuğu N, Doğan O. Bir psikiyatrik polikliniğe başvuran evli kadınlarda aile içi şiddet, evlilik sorunları, başvuru yakınması ve psikiyatrik tanı. *Yeni Sempozyum Dergisi* 2002;40:41-8.
10. Vahip I, Doğanavşargil O. Aile içi fiziksel şiddet ve kadın hastalarımız. *Türk Psikiyatri Dergisi* 2006;17:107-14.
11. Hıdıroğlu S, Topuzoğlu A, Ay P ve ark. Kadın ve çocuklara karşı fiziksel şiddeti etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi. *Yeni Sempozyum Dergisi* 2006;44:4.
12. Tokdemir M, Deveci SE, Açık Y, Elazığ adli tıp şube müdürlüğüne eşi tarafından şiddete maruz kalma nedeniyle başvuran kadınların değerlendirilmesi. *Fırat Tıp Dergisi* 2003;8:39-44.
13. Arslan MM, Yarimoğlu B, Çekin N, Hilal A. Eş şiddeti öyküsüyle Adli Tıp Kurumu Adana Şube Müdürlüğü'ne başvuran olguların incelenmesi. *Türkiye Klinikleri J Foren Med* 2005;2:39-43.
14. Muslu L, Erdem M. Eşi tarafından fiziksel şiddet gören ve görmeyen kadınların benlik saygısı düzeylerinin karşılaştırılması. *Hemşirelikte Araştırma ve Geliştirme Dergisi* 2002;4:31-38.
15. Wolf RS, Li D. Factors affecting the rate of elder abuse reporting to a state protective services program. *Gerontologist* 1999;39:222-8.
16. İnce H, Aliustaoğlu S, Yazıcı Y, İnce N. İstanbul'da adli tıp bakışı ile yaşlı ölümleri ve özellikleri. *İst Tıp Fak Derg* 2007;70:34-38.